

Betreft: Oproep partijen Uitvoeringsagenda Wonen voor het ontwerpbesluit over de prioriteringsruimte voor transportverzoeken

De partijen uit de Uitvoeringsagenda Wonen werken gezamenlijk aan het aanpakken van het woningtekort in Nederland met als doel jaarlijks 100.000 woningen te realiseren. Om dit aantal te realiseren, is het cruciaal dat de randvoorwaarden op orde zijn. In steeds meer gebieden lijkt netcongestie de grootste belemmerende factor te worden voor de woningbouw. Wij, als gezamenlijke partijen, vrezen dat het nieuwe ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken, ondanks de prioriteit die woningbouw hierin krijgt, geen oplossing hiervoor biedt. Wij doen dan ook de dringende oproep om onderstaande twee punten mee te nemen bij de vaststelling van het nieuwe prioriteringskader.

1. Maak het netbeheerders mogelijk expliciete ruimte voor woningbouw te reserveren

Momenteel reserveren netbeheerders netcapaciteit voor kleinverbruikers, waaronder woningbouw, op basis van verwachte groei. Dit is echter niet juridisch geborgd en netbeheerders hebben al aangegeven te willen stoppen met deze werkwijze. Terwijl dit essentieel is om nieuwe woningen aan te kunnen sluiten. Het ontbreekt in het huidige Ontwerpbesluit dan wel in een ander codebesluit van de ACM echter aan een duidelijk juridisch kader om deze reserveringen voor prioritaire functies voort te zetten.

Vanaf 1 januari 2026 zal de overgebleven netcapaciteit toegewezen worden via het nieuwe prioriteringskader. Woningbouwprojecten die al vergevorderd zijn, krijgen dan (net als bij het huidige prioriteringskader) prioriteit voor een aansluiting. Op het moment dat het reserveren door netbeheerders voor kleinverbruik stopt, wordt resterende dan wel nieuw vrijgekomen capaciteit in congestiegebieden toebedeeld aan de wachtrij. Dit betreft dus een integrale wachtrij van zowel klein- als grootverbruik. Omdat woningbouw in de derde categorie is geprioriteerd, betekent dit dat naar verwachting weinig tot geen ruimte overblijft voor woningbouw. Nieuwe aanvragen zullen pas na jarenlange vertraging in aanmerking komen voor transportcapaciteit, omdat eerst netverzwaring nodig is.

Dit staat haaks op het noodzakelijke belang van het versnellen van woningbouw en het waarborgen van voldoende, betaalbare en toegankelijke woonruimte. Daarom roepen wij dringend op om in het definitieve besluit een wettelijk kader op te nemen waarmee netbeheerders ook in de toekomst netcapaciteit kunnen reserveren voor geprognostiseerde woningbouw.

Daarnaast vragen wij ook aandacht voor het belang van duurzame en aantrekkelijke leefomgevingen in samenhang met commerciële en maatschappelijke functies.

2. Vervroeg de termijn voor het aanvragen van de aansluiting

In het prioriteringskader is het pas mogelijk om een transportverzoek in te dienen na het verlenen van de omgevingsvergunning. Het bereiken van deze fase vergt al forse inspanning en investeringen. Bovendien staan de lange behandeltermijnen van de netbeheerders het in de weg om meteen te starten met bouwen zodra de omgevingsvergunning verleend is, terwijl de woningbouw versneld moet worden. Met de huidige onzekerheid door netcongestie is het noodzakelijk om al eerder in het proces zekerheid te krijgen. In de toelichting op het besluit geeft de ACM aan dat gemeenten al eerder in het proces transportcapaciteit kunnen aanvragen voor woningbouwprojecten. Hiervoor dient een besluit van de gemeenteraad te worden overlegd. Wij verwachten dat dit slechts beperkt impact heeft en pleiten er dan ook voor om daarnaast het aanvraagmoment te vervroegen naar het sluiten van de (anterieure) overeenkomst, conform de aanbevelingen uit het rapport STOER. Dit biedt zekerheid, voorkomt vertragingen en kosten die daarmee gemoeid zijn.

Het vergroten van de netcapaciteit is essentieel voor de korte en lange termijn. Wij, als gezamenlijke partijen, verzoeken de ACM nauwer de samenwerking op te zoeken met andere toezichthouders, zoals ILC en decentrale overheden, om zodoende bij te dragen aan een integrale aanpak van knelpunten rond netcapaciteit, vergunningverlening en ruimtelijke ordening.

Het is van groot maatschappelijk belang dat de woningbouwopgave van 100.000 woningen per jaar uitgevoerd kan worden. Wij vrezen dat het ontwerpbesluit het oplossen van de woningnood vertraagt of zelfs stillegt. Zoals ook het ministerie van VRO in haar zienswijze aangeeft, kan dit niet de bedoeling zijn van het Ontwerpbesluit. Deze consequentie staat haaks op het doel van het Ontwerpbesluit om partijen die een groot maatschappelijk belang dienen, zoals partijen die voorzien in de basisbehoefte 'woonbehoefte', prioriteit te geven bij het verdelen van de schaarse transportcapaciteit. Daarom roepen wij de ACM gezamenlijk op om deze onderdelen in het Ontwerpbesluit aan te passen.

Ondertekend door:

Aedes, Bouwend Nederland, G40, Interprovinciaal Overleg, IVBN, NEPROM, NVM, Vastgoed Belang, Vereniging Eigen Huis, VNG, WoningBouwersNL, Woonbond